

Мотивація досягнення як фактор корекції залежності обдарованих підлітків від віртуального середовища

М. М. Новгородська

Інститут обдарованої дитини НАПН України,
Відділ діагностики обдарованості, м. Київ, Україна,
Corresponding author. E-mail: marynanovohorodska@gmail.com

Paper received 23.02.22; Accepted for publication 18.03.22.

<https://doi.org/10.31174/SEND-PP2022-265X103-06>

Анотація. У статті наводяться результати дослідження рівня залежності обдарованих підлітків та їх однолітків від віртуального середовища у співвідношенні з їх мотиваційним типом. Представлені результати першого та другого зрізу виявлення мотиваційних типів коротка характеристика кожного типу особистості. Розглянута мотивація досягнення як фактор корекції залежності обдарованих підлітків від віртуального середовища. На основі мотиваційного типу особистості підлітків розроблена типологія залежності обдарованих підлітків від віртуального середовища. Проаналізовані зв'язки рівнів залежності з мотиваційним типом особистості. Показано, що мотивація досягнення може бути дієвою у профілактиці та корекції залежності обдарованих підлітків від віртуального середовища.

Ключові слова: мотивація досягнення, типологія залежності, обдаровані підлітки, віртуальне середовище, мотиваційний тип, пізнавальна мотивація, обдарованість.

Вступ. Сучасний світ вже важко уявити без електронних пристроїв «гаджетів», смартфонів, планшетів тощо. Беручи до уваги майже цілодобове використання ресурсів всесвітньої мережі підлітками, нам здається доцільним випередження негативних наслідків, які можуть виникнути внаслідок надмірного використання «гаджетів» та всесвітньої мережі. Актуальним в цьому буде проведення профілактики та корекції залежності обдарованих підлітків від віртуального середовища. Надмірне та багатогодинне (більше 6 годин на день) проведення часу у віртуальному середовищі може призвести до погіршення фізичного та психічного здоров'я та до небажаних наслідків через негативне самосприйняття серед користувачів Інтернету. В результаті це може призвести до стресу, низької самооцінки, тривоги, депресії та самотності, які впливають на спосіб життя обдарованої особистості підлітка. Зазначимо, що під віртуальним середовищем ми маємо на увазі не тільки мережу Інтернет, а й різноманітні «гаджети», такі як персональні комп'ютери, ноутбуки, планшети, пристрої віртуальної реальності, смартфони, тобто електронні пристрої, які забезпечують користувачу доступ до всесвітньої мережі.

Короткий огляд публікацій за темою. Підлітковий вік, як зазначає Д. Б. Ельконін [1], охоплює період з 11 до 17 років та складається з двох етапів: середній шкільний вік (11-15 років), коли провідною діяльністю є спілкування, і старший шкільний вік (15-17 років), коли провідною стає навчально-професійна діяльність. В традиційній класифікації підлітковий вік починається в 11-12 років і закінчується в 14-15. Вікові рамки підліткового віку ми будемо розглядати максимально широко від 11 до 17 років, який складається з власне підліткового (11-15 років) та ранньої юності (15-17 років) [2; 3].

Оскільки наше дослідження включало в себе виявлення та роботу з обдарованими підлітками та їх однолітками, то методологічну основу нашої роботи склали дослідження, проведені М. С. Гальченко [4; 5; 6] щодо обдарованості та інших філософських проблем, а також методологія досліджень В. В. Камишина [7; 8; 9], що дозволило нам у подальшому здійснити власне емпіричне дослідження на вибірці українських підлітків.

Основними цілями нашого дослідження є: визначення кількості підлітків, які мають залежність від віртуального середовища, виявлення їх мотиваційного типу і на основі цих характеристик, дослідити скільки обдарованих підлітків попадають в кожен тип та який мотиваційний тип складають більшість залежних осіб.

Матеріали і методи дослідження. Наше дослідження проводилося з підлітками у віці від 11 до 17 років, які навчалися в загальноосвітніх закладах середньої освіти міста Києва та учасниками конкурсів-захистів науково-дослідних робіт Малої академії наук України, які апріорі вже були відібрані як обдаровані. Так як ми досліджували обдарованих підлітків та їх однолітків, то одним з вихідних положень, яким ми керувалися, було те, що за Ф. М. Подшивайловим [10] мотивація досягнень може виступати індивідуальним маркером обдарованої людини.

У дослідженні ми використали психодіагностичні методики Т. Елерса: вивчення мотивації досягнення цілі та успіху [11, с. 89–91] та методику вивчення мотивації уникнення невдач [11, с. 91–92]. Для діагностики залежності обдарованих підлітків від віртуального середовища, нами було розроблено авторську анкету-опитувальник, яка включала в себе критерії, симптоми та ознаки залежної поведінки та включала в себе питання з тесту на Інтернет-залежність за К. Янг [12]. Авторська анкета-опитувальник для діагностики залежності від віртуального середовища містить 27 основних запитань та ще 19 додаткових, відволікаючих та уточнюючих питань.

Результати та їх обговорення. Дослідження, наведене у статті, ґрунтується на методі Ф. М. Подшивайлова, який в свою чергу виходив з квадрупольної моделі мотивації досягнення М. Ковінгтона. Згідно моделі Ф. М. Подшивайлова, яку ми взяли за основу нашого дослідження, існують чотири мотиваційні типи: 1) «оптимісти», які мають високу орієнтацію на успіх, низький страх невдач; 2) «сумлінні», що мають високу орієнтацію на успіх та високий страх невдач; 3) «самозахисники», які мають низьку орієнтацію на успіх та високий страх невдач; 4) «ті, які змирилися» – мають низьку орієнтацію на успіх, та низький страх невдач [13, с.43]. Ми будемо виявляти типи залежності обдарованих підлітків від

віртуального середовища, використовуючи цей метод квадрупольного моделювання та типологію мотиваційної сфери особистості, запропонований Ф. М. Подшивайловим [14]. Ми виявили мотиваційні типи особистості та типи рівнів залежності підлітків, тим самим, змоделивали типологію залежності обдарованих підлітків, аналогічно тому, як ми це робили у нашій попередній роботі [15].

За результатами першого зрізу нашого дослідження ми виявили наступні мотиваційні типи особистості обдарованих підлітків. Для наочності наводимо графічне відображення результатів у вигляді діаграми (малюнок 1).

Як видно з діаграми, більшість досліджуваних підлітків становлять тип «тих, що змирилися» – 33%, на другому місці «оптимісти» – 32%, далі – «сумлінні» 23% і «самозахисники» становлять 12%. Підкреслимо, що найбільша кількість обдарованих виявилася серед «самозахисників» – це найбільш інтелектуально обдаровані особистості. З 12% осіб ідентифікованих як «самозахисники» – 7% обдарованих у різних галузях. Серед «сумлінних» ми виявили підлітків з академічною обдарованістю (з 23% «сумлінних» у 12% академічна обдарованість), це зазвичай відмінники, які прагнуть старанно та скрупульозно виконувати всі домашні завдання, навчатися на відмінно, тому і дістали свою назву «сумлінних». Серед типу «оптиміст», який з усього загалу складає 32% ми виявили тільки 6% обдарованих. Серед «тих, що змирилися» – 3% обдарованих.

За результатами першого зрізу бачимо, що 33% підлітків попадає у тип «тих, що змирилися». Цей тип характеризується відсутністю мотивації до навчання, пізнання, розвитку. До цього мотиваційного типу як правило попадають залежні від віртуального середовища підлітки. За результатами проведеного нами дослідження – у 98% серед «тих, хто змирився» наявна залежність від віртуального середовища. Ці підлітки, зазвичай не відвідують ніякі секції, гуртки.

«Оптимісти» (32%), мають мотивацію до навчання, вони сміливі, в них відсутній страх невдачі і наявна висока мотивація досягнення успіху. Вони мають високу стабільну самооцінку. Серед 32% типу «оптиміст» ми виявили 6% обдарованих підлітків.

«Сумлінні» (23%) намагаються завжди старанно виконувати домашні завдання, їм важлива похвала педагога. Як правило, серед представників цього типу багато відмінників, а також академічно обдарованих. Серед них ми виявили 12% осіб з академічною обдарованістю. Вони характеризуються невпевненістю в

своїх здібностях та мають високу тривожність та нестабільну самооцінку.

«Самозахисників» ми виявили з усіх типів тільки 12%. Ці підлітки найбільш інтелектуально обдаровані серед всіх мотиваційних типів особистості. Вони характеризуються невпевненістю в собі, мають стабільно низьку самооцінку. Серед типу «самозахисників» виявлено 7% обдарованих.

Наступним етапом було проведення авторської анкети для діагностики залежності від віртуального середовища. За результатами анкетування підлітків: постійно чекали наступного виходу в Інтернет 41,9%; подобається дізнаватися нову інформацію саме з Інтернету у 90% опитуваних; часто буває нав'язливе бажання вийти в мережу Інтернет у 92% опитаних, причому на першому місці було нав'язливе бажання вийти в Інтернет заради того, щоб зайти у соціальні мережі, на другому, щоб подивитись відео на YouTube, на третьому, щоб пограти в мережеві онлайн-ігри і на четвертому, щоб поспілкуватися віртуально. Крім того, 35,4% респондентів відповіли, що дорослі скаржаться на те, що вони занадто багато часу проводять в Інтернеті (у телефоні /планшеті /комп'ютері); 16,7% останнім часом витрачали більше грошей на Інтернет; ~ 43% помітили, що кількість часу, яку потрібно провести в Інтернеті, щоб досягти задоволення помітно зростає; спроби відмовитися від Інтернету чи проводити в ньому менше часу були у 45% опитуваних; 17,2% заявили, що припинення чи скорочення часу, проведеного в Інтернеті приводить до поганого самопочуття; у ~ 87% буває розлад сну або зміна режиму сну; ~ 23% опитаних почувають стан тривоги, нав'язливі міркування, фантазії про те, що зараз відбувається в Інтернеті; наявність головних болей відзначили 59,1%; відчуття сухості або різі в очах буває у 27,8%; болі у спині відзначили ~ 62%; забували про особисту гігієну 23,2%; зовсім не бажали відволіктися навіть на короткий час від перебування в мережі Інтернет ~ 20%; роздратовувались при вимушених відволіканнях від Інтернету 34,3%; погодились, що завжди засиджуються у мережі Інтернет 90%; 17,7% сказали про свою готовність брехати, говорячи про тривалість і частоту роботи в Інтернеті; 36,4% перебуваючи в Інтернет, забували про домашні справи, навчання чи зустрічі; ~ 40% не роблять зарядку зранку.

За результатами анкетування 41% респондентів витрачає на користування телефоном, планшетом або комп'ютером більше 5-8 годин, що є прямою ознакою залежної поведінки. Пропускає сніданок ~ 40%; скорочення тривалості сну, внаслідок перебування в Інтернеті в нічний час буває у 37%. Свій вільний час часто проводять в Інтернеті, у смартфоні або за комп'ютером більше половини опитаних 65,7% опитаних; зазвичай уникають фізичної активності 12,6%. 73,2% зазвичай переглядають відео з YouTube; 66,7% зазвичай використовують чати; 52,5% відповіли, що зазвичай використовують пошукові сайти; 46% зазвичай сидять у он-лайн іграх на ігрових сайтах. Крім того 90% респондентів мали постійний доступ до wi-fi або Інтернету.

Виходячи з результатів опитування, ми умовно розподілили респондентів на відео-залежних, Інтернет-серферів, онлайн-гравців та любителів онлайн-спілкування.

Наступним етапом нашої роботи було моделюван-

ня типології рівнів залежності обдарованих підлітків, відповідно до нашої роботи, де ми досліджували обдарованих підлітків та розробляли типологію обдарованих за показниками естетичного чуття та художнього сприйняття [15]. Аналогічним чином ми побудували типологію залежних від віртуального середовища підлітків. Так як інфантильність являється формою залежної поведінки підлітка, а дозвільний спосіб життя – змістом, ми помістили ці поняття в ортогональний простір і побудували типологію рівнів залежності обдарованих підлітків від віртуального середовища, де на осі «х» ми відклали інфантильну поведінку, а на осі «у» – дозвільний спосіб життя.

Згідно типології залежних від віртуального середовища підлітків ми виявили *чотири типи*: перший тип – це «не залежні» від віртуального середовища підлітки. Вони характеризуються високим рівнем відповідальності та задіяністю у різного роду діяльність в реальному світі (кружки, спортивні секції, участь у різних творчих конкурсах, у МАН тощо). Це конструктивні особистості, що прагнуть розвиватися, вчитися та пізнавати нове.

Другий тип, який ми умовно назвали «не задіяні відповідальні». Такі підлітки характеризуються значним рівнем відповідальності, але вони не задіяні ні в яку позашкільну діяльність, а отже знаходяться у групі ризику щодо можливості формування залежності від віртуального середовища. Однак в них присутнє почуття відповідальності, а отже є певні домашні обов'язки, що робить їх більш менш стійкими до появи залежності від віртуального середовища.

Третій тип – це власне «залежні» підлітки. Вони характеризуються високим рівнем інфантильності та ведуть дозвільний спосіб життя, не відвідують ніяких позашкільних закладів, не задіяні у якусь спортивну, творчу чи іншу діяльність у реальному житті. Ці підлітки весь свій вільний час проводять, дивлячись в екран свого електронного гаджета. За нашими спостереженнями, такий тип залежних від віртуального середовища підлітків ігнорує шкільні заняття та вчителів, граючи у мобільні ігри прямо серед уроків.

Четвертий тип, який ми умовно назвали «задіяні інфантильні». Такі підлітки становлять не значну групу ризику щодо формування залежності від віртуального середовища. «Задіяні інфантильні» підлітки характеризуються високим рівнем безвідповідальності, та низьким рівнем дозвільного способу життя, тобто вони задіяні у позашкільну діяльність, що є гарним засобом профілактики та корекції залежності від віртуального середовища. Однак, таким підліткам варто звернути увагу на власну відповідальність. Батькам та педагогам слід навчати таких дітей відповідальності. Наприклад, догляд за власним домашнім улюбленцем може стати чудовим кроком до становлення та розвитку відповідальності підлітка.

Наступним етапом була робота з профілактики та корекції залежності обдарованих підлітків від віртуального середовища. Зазначимо, що у роботі з обдарованими підлітками та їх однолітками ми використовували педагогічні засоби, а також ми враховували мотиваційний тип особистості підлітка, адже мотивація лежить в основі будь-якої діяльності людини. Наша діяльність з профілактики та корекції залежності проходила у закладах загальної середньої освіти міста Києва під час навчального процесу протягом двох

років. Згідно нашої концепції, стресори підвищують рівень залежності, а такими стресорами можуть бути оцінки «1» та «2» під час навчання. Тому, спираючись на гуманістичний підхід видатного педагога Ш. Амонашвілі [16], ми використовували індивідуальний підхід у навчанні кожного підлітка, та уникали виставлення оцінок «1» та «2» під час нашої роботи з дітьми та дослідження. Таким чином ми знизили рівень стресу під час навчання. Підлітки стали більш спокійними і могли зосередитися на розумінні предмета, на пізнанні нового та цікавого, не боячись помилитися та отримати двійку чи одиницю. Крім того, ми ввели ряд правил, що забороняли користування смартфонами під час уроку. Зазначимо, що інші педагоги не звертали на це увагу і більша половина дітей просиджувала уроки, граючи в смартфонах. Таким чином, під час нашого дослідження (в наших класах) підлітки не відволікалися від нової інформації і могли зосередитися на предметі та опанувати його краще.

У своїй роботі з профілактики та корекції залежності обдарованих підлітків від віртуального середовища ми використовували педагогічні засоби такі як спілкування, гра, пізнання, вчення (навчання), творчу працю та елементи арт-терапії у навчальній та позашкільній діяльності.

На останньому етапі нашого дослідження ми провели другий зріз, який показав певний зсув, динаміку у процесі корекції залежності від віртуального середовища поведінки обдарованих підлітків та їх однолітків. Для порівняння наводимо результати першого та другого зрізу (таблиця 1, таблиця 2).

Таблиця 1. Мотиваційні типи підлітків (перший зріз) у %, n=129

Оптимісти	Сумлінні	Самозахисники	Ті, що змирилися
32 % (41 особа)	23 % (30 осіб)	12 % (15 осіб)	33 % (43 особи)

Таблиця 2. Мотиваційні типи підлітків (другий зріз) у %, n=129

Оптимісти	Сумлінні	Самозахисники	Ті, що змирилися
37 % (48 осіб)	22 % (29 осіб)	13 % (17 осіб)	28 % (35 осіб)

Як видно, з результатів експерименту, «оптимістів» дещо побільшало – з 32% на початку експерименту до 37% в кінці. «Самозахисників» теж стало трохи більше – з 12% до 13%. «Тих, що змирилися» стало менше – з 33% їх кількість знизилася до 28%. Як ми вже зазначали, тип «тих, що змирилися» становить основну масу залежних від віртуального середовища підлітків. Зменшення їх кількості говорить про те, що наша корекційна робота зі зменшення рівня залежності проведена успішно. За результатами другого зрізу, ми побачили, що наша корекційна робота зі зниження рівня залежності обдарованих підлітків та їх однолітків дає результати, потрібен лише час та зусилля педагогів та батьків. Зазначимо, що перебування особистості в мотивації досягнення успіху дозволяє їй здійснювати проривну діяльність, а перебування в мотивації уникнення невдач дозволяє слухати, вникати, не конфліктувати з оточуючими.

Висновки. Отже, використання педагогічних засобів профілактики та корекції залежності обдарованих

підлітків від віртуального середовища з обов'язковим врахуванням мотиваційного типу особистості є дієвим та практично значущим. Крім того, це психолого-педагогічна підтримка обдарованих підлітків в тому, щоб вони прагнули та досягали успіху та не боялися

уникнення невдач. Таким чином, робота вчителя в даному випадку полягає в підтримці обдарованих підлітків, мотивуванні їх на досягнення цілей (навчальних, пізнавальних), без примусу, мотивуючи та розвиваючи їх.

ЛІТЕРАТУРА

1. Эльконин Д. Б. К проблеме периодизации психического развития в детском возрасте. // Вопросы психологии, 1971, № 4
2. Фоменко Наталья Васильевна. Подростковый возраст как наиболее сложный этап развития ребенка Вестник Таганрогского института имени А.П. Чехова, № 2, 2014, С. 201-205.
3. Поливанова К. Н. Психология возрастных кризисов: учеб. пособие / К. Н. Поливанова. – М.: Изд. центр, 2000.
4. Гальченко М. С. Трансформація цінностей дитинства в сучасній культурі України: автореферат дис. ... канд. філософ. наук: 09.00.04 / М. С. Гальченко; наук. кер. В. П. Андрущенко; М-во освіти і науки України, Нац пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2014. – 19 с.
5. Гальченко М. С. Творче мислення: діяльність, наука, людина: монографія / М. С. Гальченко. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 366 с.
6. Гальченко М. С. Особливості мислення і пізнання в реальності інформаційного простору / М. С. Гальченко // Філософські обрії. Науковотейоретичний журнал. – 2019. – Вип. 42. – С. 152–155.
7. В. В. Камишин, О. М. Рева Методи системного аналізу у кваліметрії навчально-виховного процесу: монографія. – К.: ТОВ «Інформаційні системи», 2012.
8. Синергетика в процесах розвитку академічної обдарованості: методичний посібник / В. В. Камишин, О. М. Рева, С. В. Радецька, В. М. Шульга, Т. В. Слинькова. – Київ: ІОД НАПН України, 2018. (рукопис).
9. Камишин В. В. Проектування освітньо-інформаційного середовища ідентифікації і розвитку обдарованості / В. Камишин // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2015. – № 1-3. – С. 68-75.
10. Подшивайлов Ф. М. Поиск синергетических эффектов взаимодействия системообразующих параметров академической одарённости. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. К.: Видавництво «Фенікс», 2019. Т. XII. Психологія творчості. Випуск 26. С. 262–276.
11. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи: практикум / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – К.: Каравела, 2008. – 336 с.
12. Янг К. Діагноз – Інтернет-залежність / К.С.Янг // Мир Інтернету. – М., 2000. – № 2. – С. 36–43.
13. Подшивайлов Ф. М. Мотивація досягнення та рівень розвитку інтелектуальних здібностей старшокласників / Федір Михайлович Подшивайлов // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2015. – № 4 (35). – С. 42–46.
14. Подшивайлов Ф. М. Соотношение мотивации достижения успеха и мотивации избегания неудач: от биполярности в теории к квадриполярности на практике / Ф. М. Подшивайлов. Актуальні проблеми психології. 2014. Т. 12. Вип. 20. С. 284–293.
15. Новгородская (Нагнибеда) М. М. Концептуальное выявление профессионально важных качеств художественно одаренной личности ребенка / М. М. Новгородская // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2019. – № 4 (75). – С. 91–100.
16. Амонашвили Ш. А. Гуманная педагогика. Актуальные вопросы воспитания и развития личности. Книга I. / Амонашвили Ш. А. – М.: Амрита, 2010. – 288 с.

REFERENCES

1. Elkonin D. B. 1971. K probleme periodizatsii psikhicheskogo razvitiya v detskom vozraste [On the problem of periodization of mental development in childhood]. // Voprosy psikhologii. № 4
2. Fomenko Natalia Vasilyevna. 2014. Podrostkovyy vozrast kak naibolee slozhnyy etap razvitiya rebenka [Adolescence as the most difficult stage in a child's development] Vestnik Taganrogskogo instituta imeni A.P. Chekhova. № 2. S. 201-205.
3. Polivanova. K. N. 2000. Psikhologiya vrazrastnykh krizisov: ucheb. posobiye [Psychology of age crises: textbook] / K. N. Polivanova. – M.: Izd. tsentr.
4. Halchenko M. S. 2014. Transformatsiia tsinnostei dytynstva v suchasniy kulturi Ukrainy: avtoreferat dys. ... kand. filosof. nauk: 09.00.04 [Transformation of childhood values in modern culture of Ukraine: dissertation abstract. ... and. philosophy. science] / M. S. Halchenko; nauk. ker. V. P. Andrushchenko; M-vo osvity i nauky Ukrainy, Nats ped. un-t im. M. P. Drahomanova. - Kyiv, - 19 s.
5. Halchenko M. S. 2018. Tvorche myslennia: diialnist, nauka, liudyna: monohrafiia [Creative thinking: activity, science, man: monograph] / M. S. Halchenko. – Kyiv: Instytut obdarovanoi dytyny NAPN Ukrainy. – 366 s.
6. Halchenko M. S. 2019. Osoblyvosti myslennia i piznannia v realnosti informatsiinoho prostoru [Features of thinking and cognition in the reality of the information space] / M. S. Halchenko // Filosofski obrii. Naukovoteyorychnyi zhurnal. – Vyp. 42. – S. 152–155.
7. V. V. Kamyshyn, O. M. Reva. 2012. Metody systemnoho analizu u kvalimetrii navchalno-vykhovnoho protsesu: monohrafiia [Methods of system analysis in the qualimetry of the educational process: a monograph]. – K.: TOV «Informatsiini systemy».
8. Synerhetyka v protsesakh rozvytku akademichnoi obdarovanosti: metodychnyi posibnyk [Synergetics in the development of academic talent: a guide]. 2018 / V. V. Kamyshyn, O. M. Reva, S. V. Radetska, V. M. Shulha, T. V. Slynkova. – Kyiv: IOD NAPN Ukrainy, (rukopys).
9. Kamyshyn V. V. 2015. Proektuvannia osvithno-informatsiinoho seredovyscha identyfikatsii i rozvytku obdarovanosti [Designing an educational and information environment for the identification and development of talent] / V. Kamyshyn // Dyrektor shkoly, litseiu, himnazii. – № 1-3. – S. 68-75.
10. Podshivaylov F. M. 2019. Poisk sinergeticheskikh effektov vzaimodeystviya sistemoobrazuyushchikh parametrov akademicheskoy odarennosti [Search for synergetic effects of the interaction of system-forming parameters of academic giftedness.]. Aktualni problemy psikhologii: Zbirnyk naukovykh prats Instytutu psikhologii imeni H. S. Kostiuks NAPN Ukrainy. K.: Vydavnytstvo «Feniks», T. XII. Psikhologhiia tvorchosti. Vypusk 26. S. 262–276.
11. Podoliak L. H. 2008. Psikhologhiia vyshchoi shkoly: praktykum [Psychology of higher school: workshop] / L. H. Podoliak, V. I. Yurchenko. – K.: Karavela, – 336 s.
12. Young K. 2000. Diahnoz – Internet-zalezhnist [Diagnosis - Internet Addiction] / K.S.Yanh // Myr Ynternetu. – M. – № 2. – S. 36 – 43.
13. Podshyvailov F. M. 2015. Motyvatsiia dosiahnennia ta riven rozvytku intelektualnykh zdibnostei starshoklasnykiv [Motivation for achievement and development of intellectual abilities of high school students] / Fedir Mykhailovych Podshyvailov // Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti. – № 4 (35). – S. 42–46.

14. Podshivaylov F. M. 2014. Sootnosheniye motivatsii dostizheniya uspekha i motivatsii izbeganiya neudach: ot bipolyarnosti v teorii k kvadripolyarnosti na praktike [Relationship between the motivation to achieve success and the motivation to avoid failure: from bipolarity in theory to quadripolarity in practice] / F. M. Podshivaylov. Aktualni problemi psikhologii. T. 12. Vip. 20. S. 284-293.
15. Novgorodskaya (Nagnibeda) M. M. 2019. Kontseptualnoye vyyavleniye professionalno vazhnykh kachestv khudozhestvenno odarennoy lichnosti rebenka [Conceptual identification of professionally important qualities of an artistically gifted personality of a child] / M. M. Novgorodskaya // Osvita ta rozvitok obdarovanoï osobistosti.– № 4 (75). – S. 91–100.
16. Amonashvili Sh. A. 2010. Gumannaya pedagogika. Aktualnyye voprosy vospitaniya i razvitiya lichnosti. Kniga I. [Humane pedagogy. Topical issues of education and personality development. Book I.] / Amonashvili Sh. A. ? M.: Amrita.–288 s.

Achievement motivation as a factor of correction of the addiction of gifted teenagers to the virtual environment

M. M. Novohorodska

Abstract. The article presents the results of the study of the level of addiction of gifted adolescents and their peers to the virtual environment in relation to their motivational type. The results of the first and second stages of determining the motivational types of gifted adolescents and their peers are presented. A brief description of each personality type is described. Motivation of achievements as a factor of correction of addiction of gifted teenagers on the virtual environment is considered. Based on the motivational type of personality of adolescents, a typology of addiction of gifted adolescents to the virtual environment has been developed. The relationships between levels of addiction and motivational personality type are analyzed. It has been shown that achievement motivation can be effective in preventing and correcting of addiction of gifted adolescents to the virtual environment.

Keywords: achievement motivation, addiction typology, gifted teenagers, virtual environment, motivational type, cognitive motivation, giftedness.